

Долгоруку Р.В., магістрант гр. БУД – 16-1 мд

Архіпова К.К., ст. викладач- науковий керівник

ЄДНІСТЬ І ГАРМОНІЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДИЗАЙНУ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Запорізька державна інженерна академія, кафедра МБГ

Анотація. У статті розглянуто основні аспекти гармонізації міського середовища сформованого архітектурно-планувального каркаса, термінологія основних понять і визначень, класифікація елементів міського дизайну, предметно-просторова структура міського середовища, основні тенденції розвитку та застосування форм міського обладнання

Ключові слова. зовнішній міський простір, елементи міського дизайну, гармонізація міського середовища, адаптивні можливості форм, мобільна плазма, елементи урбодизайну.

Міське середовище – явище різноаспектне, багатоступінчасте, в якому архітектурна творчість складає лише частину чинників, що взаємодіють в загальному процесі. Тому в архітектурній теорії не існує сталого терміну для позначення даного матеріально-просторового об'єкту. Міське середовище неоднорідна і її предметно-просторову структуру три шари: "Каркас" (стабільний), "тканина" або "заповнення каркаса" і мобільна "плазма", тобто речове наповнення. Перші два шари являють собою об'ємно-просторове оточення, а "плазма" - стаціонарні предмети обладнання та портативні речі. "Плазма" - найбільш недовговічний шар предметно-просторового наповнення об'ємно-просторових структур забезпечує благоустрій та здійснення конкретних життєвих процесів, підтримує відповідність між середовищем і цінностями сучасної культури.

Дизайн міського середовища- це комплексне формування предметно-просторового середовища міста. Виділено основні типи елементів міського дизайну (моцнення і площинні споруди, елементи ландшафту; обладнання, пристосування і прикраси; технічне оснащення), які діляться на групи: малі архітектурні форми; технічні елементи оснащення міста; функціональні будівельні елементи міського обладнання; елементи візуальної інформації; елементи функціонального обладнання та декоративні елементи міста.

Сьогодні формування комфортною та функціональною міського середовища - це синтез архітектури, загальних містобудівних рішень і проектних дизайнерських методів, заснованих на сучасних технологіях і матеріалах. Елементи міського дизайну включають в себе обладнання міського сервісу - торгові центри автостоянки, зупинки транспорту; елементи вуличного благоустрою - освітлення, лави, урни, огорожі і т.п ..

Гармонізацію міського середовища сформованого архітектурно-планувального каркаса, можливо, виробляти засобами дизайну на рівні предметно-просторового середовища, так як малі архітектурні та ландшафтні форми, елементи освітлення і рекламні установки відносяться до рівня найбільш мобільних, гнучких, що володіють високими адаптивними можливостями форм.

Все різноманіття об'ємно-просторових композицій сприймається через відносини тотожності, контрасту і нюансу. Ці поняття пов'язані з закономірностями зорового сприйняття і характеризують явища одного ряду.

Єдність форми і змісту виражається не тільки в супідрядності форм, прийнятих в мистецтві взагалі, але і відповідно їх екологічних умов. У кожному об'єкті це єдність вирішується по-своєму: чим більше він відірваний від природного середовища, тим активніше в його композиції беруть участь штучні форми, тим вільніше майстер в рішенні геопластических форм рельєфу, підборі асортименту, виборі будівельного матеріалу.

Досліджуючи історичні елементи дизайну, аналізуючи сучасні існуючі об'єкти благоустрою, характеристики, функції та взаємозв'язки елементів урбодизайна можна виявити основні тенденції розвитку та застосування форм міського обладнання:

- Збільшення різноманітності форм;

- Модернізація (сучасне зміна) матеріалу, фактури, кольору і т.п .;

- Технічне удосконалення;
- Поліпшення ергономічних характеристик;
- Зміна і поєднання функцій;
- Взаємозамінність;
- Об'єднання різнофункціональних утворень ("гібридність" форм);
- Угруповання різнорідних елементів ("супутні", ансамблевість, комплексність систем);
- Повторюваність основних форм (мережеві і циклічні елементи і системи);
- Стилiстична єдність (фірмовий стиль);
- Стилiзація (прив'язка до конкретної ситуації);
- "Мімікрія" (прив'язка до конкретних умов);
- Мобільність (переміщення в просторі);
- Тимчасовість, періодичність, сезонність використання;
- Нерівномірність термінів і швидкості фізичної амортизації і морального старіння.

Виділено основні типи елементів міського дизайну (моцнення і площинні споруди, елементи ландшафту; обладнання, пристосування і прикраси; технічне оснащення), які діляться на групи: малі архітектурні форми; технічні елементи оснащення міста; функціональні будівельні елементи міського обладнання; елементи візуальної інформації; елементи функціонального обладнання та декоративні елементи міста.

Висновок:

1) Змістовність міського середовища підтримується елементами міського дизайну, які відповідають певним частинам багатошарової предметно-просторової структури. На рівні "каркаса" закріплюються деякі планувальні характеристики і місця елементів покриття і огорожі; "Тканини" відповідає фіксація об'ємно-просторових і завдання формальних характеристик, розміщення малих архітектурних форм та деталей, площинних і ландшафтних споруджено; недовговічному шару предметного наповнення належать всі дрібно розмірні або рухомі і тимчасові елементи міського дизайну.

2) Елементи дизайну мають тенденції до розвитку форм, до зміни функцій і взаємозамінності (з різною швидкістю). Модифікації та зникнення застарілих форм елементів дизайну відображають соціально-культурні, технічні та економічні зміни життя. Елементи ГД мають різний термін амортизації (фізичної і моральної).

3) Елементи дизайну можуть бути стабільним ("арматура") і мобільними, пересувними ("оснащення"); елементи або автономні і розміщуються самостійно, або кріпляться на "стійкі" елементи або є супутніми один одному (одиночні і локальні; циклічні і мережеві).

4) Термін функціонування об'єктів міського дизайну має тенденцію до зменшення і веде до розвитку мобільного і тимчасового (сезонного і добового) обладнання в місті.

5) На сучасному етапі в середовищі історичного міста спостерігається "накладення" різних стилів і відповідність стилям відбувається не формально, а на рівні тектонічних, масштабних і емоційних характеристик (тобто не зовні, а змістовно) в межах не окремих елементів, а їх структури.

Література.

1. Габрель М. М. «Просторова організація містобудівних систем»: / Інститут регіональних досліджень НАН України. - К.: Видавничий дім А.С.С, 2004. - 400 с: іл. стор. 115-162

Інформаційні ресурси.

1. www.bizlog.ru
2. <https://ru.wikipedia.org/wiki>